

Náučný chodník Sedliská

Kraj:	Trnavský
Okres:	Hlohovec
Geomorfologická jednotka:	Považský Inovec
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	prírodná rezervácia Sedliská
Prístup:	bus Hlohovec, Soroš
Východisko:	Hlohovec, bus zastávka Soroš (na štátnej ceste 514 Hlohovec - Topoľčany)
Trasa:	Hlohovec, bus zastávka Soroš - areál prírodnej rezervácie Sedliská
Dĺžka, prevýšenie:	1 km, prevýšenie 80 m
Čas prechodu:	0,5 h
Počet zastávok:	4
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: V blízkosti trasy chodníka vedie červená turistická značka.

Rok otvorenia: 2013

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Vlastivedné múzeum Hlohovec, Františkánske námestie 213/17, 920 01 Hlohovec, tel. 033 / 7300 337

Poznámky: (1) Vo východisku trasy chodníka - pri štátnej ceste - treba dbať na zvýšenú opatrnosť. (2) Celá trasa prechádza osobitne chráneným územím prírody so 4. stupňom ochrany, kde nie je povolený pohyb mimo značených trás.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie, a to aj v kombinácii s blízkym Náučným chodníkom mikroregiónu Poniklec, resp. jeho časťou.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Hlohovec. Okresné mesto severovýchodne od Trnavy pri Váhu na kontakte južného cípu Považského Inovca a Podunajskej pahorkatiny, resp. jej častí Dolnovážska niva a Nitrianska pahorkatina. V 10. storočí na mieste slovanského hradiska vznikol hrad, prvá písomná zmienka je v listine zoborského opátstva z roku 1113. V roku 1362 si od kráľa Ľudovíta I. vyžiadal Mikuláš Ujlaky, palatín Uhorska a majiteľ hradu, prvé mestské privilégia. V roku 1446 obsadilo hrad i mesto vojsko Jána Jiskru z Brandýsa. V rokoch 1525 - 1635 panstvo vlastnili Turzovci, neskôr Adam Forgáč. Život obyvateľov v 16. a 17. storočí poznačili protihabsburské stavovské povstania, turecké nájazdy a okupácia (v roku 1663 vzal Ahmet paša mesto a okolité osady do ochrany; po porážke Turkov pri Viedni v roku 1683 turecká okupácia skončila). V roku 1720 získali Hlohovec aj s panstvom Erdődyovci, ktorí ho vlastnili až do roku 1945. Jozef Erdődy nechal v 18. storočí hrad prestavať na kaštieľ (zámok). Napriek prestavbe na barokové reprezentačné sídlo - dvojposchodový štvorkrídlový objekt s nádvorím - **Hlohovský zámok** zachoval podstatu stredovekého, renesančne rozšíreného hradu (systém oporných pilierov, zabezpečujúcich múry opevnenia nad strmým okrajovým svahom s úpäťm atakovaným Váhom). Ku kaštieľu na sklonku 18. storočia pribudla jazdiareň a v roku 1802 empírové divadlo. Po rekonštrukcii je zámok od roku 2019 prístupný verejnosti. V jeho okolí je historický zámocký park (viac v textoch k Zámockému poznávaciemu okruhu). K ďalším pamiatkam mesta patria: farský kostol sv. Michala (pochádza z roku 1242), kláštor františkánov (1492, v 18. - 19. storočí pozoruhodné stredisko kultúry a vzdelanosti - pôsobili tu významní hudobníci a skladatelia obdobia baroka na Slovensku; dnes čiastočne kláštor a čiastočne sídlo vlastivedného múzea), kostol sv. Ducha a špitálik (14. storočie, unikátny nezvyklým pôdorysom bez vymedzenia presbytéria), baroková kaplnka sv. Anny (1748). V meste pracuje od roku 1954 hvezdáreň a planetárium.

Prírodná rezervácia Sedliská. Chránené územie v južnom cípe Považského Inovca severne od Hlohovca vyhlásené v roku 1974 na ochranu xerothermných (t. j. sucho- a teplomilných) porastov stepného charakteru s bohatým výskytom poniklecov (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*, *P. grandis*) v sprievode ďalších významných teplomilných druhov rastlín a živočíchov. Výnimočný je predovšetkým hojný výskyt ponikleca veľkokvetého (*Pulsatilla grandis*), ktorý je známy ako „modrý sosón“. Práve po ňom dostali Sedliská ďalší názov - Poniklecová lúčka na Soroši. Častý je tu aj „žltý sosón“ - hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*). Fauna Sedlísk je známa výskytom stepných druhov typických pre teplé oblasti pri Stredozemnom mori a Čiernom mori. Bolo tu zaznamenaných až 112 druhov denných motýľov. K často sa tu vyskytujúcim živočíchom patria aj jašterica zelená a užovka stromová. V blízkosti

rezervácie je **opustený kameňolom**, kde sa ťažili druhohorné vápence a dolomity. Pod triasovými vápencami sa v lome nachádza asi 2 m hrubá poloha červenkastých a ružových ílovitých bridlíc mladokriedového veku, čo dokumentuje obrátený vrstevný sled. Najmladšou horninou v oblasti Sedlísk je spraš (pleistocén). Neďaleko rezervácie, pod cestou je v blízkosti pôvodného zdroja pitnej vody pre hlohovský pivovar, **studnička**. (Pivovar v Hlohovci, založený v roku 1722, od roku 1989 nefunguje, avšak pivo podľa jeho receptúry sa dnes varí v pivovare v Litovli na Morave.) Prameň nemá pôvodnú výdatnosť a slúži ako neoficiálny zdroj úžitkovej vody pre príslušnú chatovú osadu Vápenica.

Hvezdáreň a planetárium M. R. Štefánika v Hlohovci > pozri v textoch k Zámockému poznávaciemu okruhu

Považský Inovec. Jadrové pohorie na západnom Slovensku zhruba medzi Hlohovcom a Trenčínom pretiahnutého pôdorysu s dĺžkou cca 48 km a šírkou do 15 km, kulminujúce v severnej časti vrchom Inovec (1 042 m n. m.). Severne naň nadväzujú Strážovské vrchy, zo západnej strany susedí s Dolnovážskou nivou a z východnej s Nitrianskou pahorkatinou (obe sú podcelkami Podunajskej pahorkatiny). Geomorfologicky sa delí na štyri podcelky: Vysoký Inovec (Inovec 1 042 m), Nízky Inovec (Bezovec 743 m), Kraľčie vrchy (Marhát 748 m) a Inovecké predhorie na rozsiahlych plošinách pozdĺž západného okraja pohoria s výškami do 550 m n. m. Pohorie je bohaté na pramene. V severnej časti je viacero prameňov minerálnej vody (kyselky). Medzi najvýznamnejšie patria liečivé termálne pramene (s teplotou až 69 °C), vyvierajúce pozdĺž tektonických línií pri úpätí pohoria na Kúpeľnom ostrove v Piešťanoch, ktoré umožnili vznik svetoznámych kúpeľov. Lesy v pohorí tvoria dubiny, dubohrabiny až bučiny v najvyšších častiach. V pohorí je mnoho značených turistických chodníkov a cyklotrás, rozhľadne či vyhladkové miesta, hrady (zrúcaniny), hradiská, lyžiarske strediská.

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Sedliská
2. Neživá príroda Sedlísk
3. Rastlinstvo Sedlísk
4. Živočíšstvo Sedlísk

